

NAGYBAJCS

Nagybajcs Győrtől 10 km-re fekszik, a Szigetköz déli csücskében, a Nagy-Duna mellett. Valamikor ezt a területet élő- és Holtágak szeltek át, melyek szigeteket alkottak – ezeken telepedtek le a község őslakosai. A folyósabályozásnak köszönhetően mára a szigetek eltűntek, de helyüket még ma is jelölik a település részeinek, és utcáinak elnevezései.

Nagybajcs megalakulása a 12. század végére, 13. század elejére tehető. A monda szerint egy halászcapat telepedett le az Óreg-Duna mellett, akinek vezetőjét így hívták: Ville Boych. Az egyik feltételezés innen eredeztetni községünk mai nevét. A másik azt a Bajcsy Györgyöt tartja névadónak, aki 1256-ban e terület teleplés, míg 1720-ban megkapta a királyi kiváltságlevelet, mely kimondta, hogy Nagybjacs szabad nemesi község.

A 17. században megjelennek a molnárok, és megkezdődtek messze földön híres munkájukat dunai vizimalmaikon. A Duna-ágban egymás után hosszú sorban álló malmok szünet nélkül „úgy zörögtek mint a békák”. A vizimalmok fénykora egészen a II. világháború végéig tartott, mikor is a visszavonuló német csapatok felgyújtották az utolsó működő szigetközi hajómalomokat Nagybjacson. A molnárok hatalmas céházslaja ma is a nagybjacsi templomban látható.

A század elején a lakosság egy részének a földművelés nyújtotta a megélhetést, mások halászzal, aranyással foglalkoztak. A település történelmi fejlődött az I. Világháború kiróbanásáig. A II. Világháború után újabb csepás sújtotta a községet: az 1954-es árvízben közel száz lakóház rongálódott meg teljesen, és a többiben is maradandó kár keletkezett.

A szocializmus időszakában megkezdődött az államosítás, sokan elvesztették földjeiket, a tanácsi rendszer elhíhetetlenítette a megélhetést és megkezdődött az elvándorlás.

A rendszerváltást követően a tanácsi rendszer felbomlásával 1990. október 5-én megalakult Nagybajcs Község Önkormányzata, amely azóta is ellátja feladatait.

2001-ben elkészítették a település címerét és zászlaját. A község lélekszáma jelenleg 988 fő. A helyiek nagy részének a közeli nagyváros, Győr ad munkát. A településen számos szolgáltatás - élelmiszer jellegű vegyesbolt, gazdabolt, húsbolt, két étterem, két panzár, fodrászat, kozmetika, virágkötészet - vehető igénybe. A község határában álló természeti értékek - Duna-part, Vörösrét, Csápolnak - kiváló turisztikai lehetőséget biztosítanak.

Csápolnak

A Csápolnaki - csatorna által körbevett, botló-fűzekkel tarkított jellegzetes mocsárterén több védett növényünk található. A hullámtérben csodálatosan szép, idős, az emberi kéznek köszönhető alakú botló fűzek találhatók. A fűznek a tetejét levágják, és a csónkokon új gallyak sarjadosznak. Amikor ezek a gallyak is megvastagodnak, azokat újból levágják. Ez a botolás. Az eredmény a tájnak jellegzetes arculatot adó, sugárkoszorúként szétágazó gallysot.

Vörösrét

A fátulól nyugatra, a Nagy-Duna töltésének közelében, a Vörösréten, a mocsárrétre jellemző fajok élnek, mint a szibériai nőszirom, a komistárnics, a nyári tőzike. Itt költ a barna réti héja és a fekete gólya. A töltésen túli terület feltöltődött Duna-ágakkal gazdagon behálózott. A hullámteret árvízkor teljesen elborítja a víz, ami szárazabb években a mélyedésekben az év nagy részében megmarad. Itt nevelődnek fel a mocsári békák, barna varangyok, kecskebékák.

Szent György szobor

A község központjában álló szobor Szent Györgyöt ábrázolja lánczsalával, amint megöli a sárkányt. Ő a falu templomának védőszentje.

Szent György víté és vértanú templom

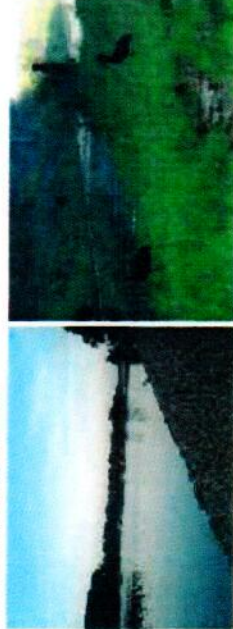
A római katolikus templom a község központjában helyezkedik el. Építésének évszámát különböző irodalmak más-más időpontra teszik, bizonyos források szerint 1869-ben, másik szerint 1862-ben épült, míg a templom orgonáján 1867 szerepel. Építése ismeretlen. Nagybajcs egyházközség 1993-ban került a Győri Egyházmegyéhez. A számos papot és szerzetest adó község korábban az Esztergomi Főegyházmegye fennhatósága alá tartozott. A templom egyik ékessége az itt látható, 16. századi Pietá szobor, melyet még Michelangelo nevével is összekötöttek, mivel keletkezése szinte egybeesik az ő által készített Pietá szoborral, s a hasonlóság szembetűnő. A nagybjacsi Pietá egy 1 méter magas fáfaragás. A szobrot bemutatták a Vatikánban, Magyarországon millenniumi egyházművészeti kiállításán, és Budapesten a Nemzeti Múzeumban. Rónából történt hazatérését a hívek ragaszkodásának köszönheti.

Világháborús emlékmű

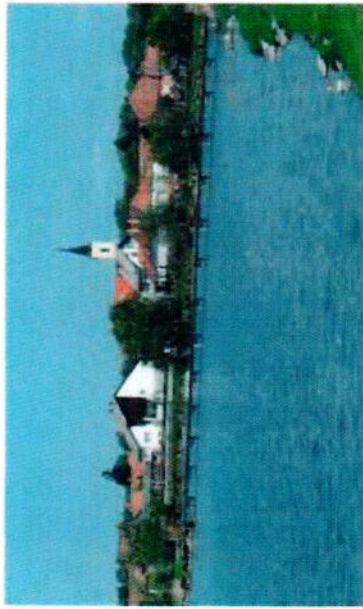
Az I. és II. világháborúban elesett helyiek tiszteletére emelt emlékmű. Eredeti helye a Tanácsház utca elején, a régi hivatal előtt volt, mára áthelyezték a templom keleti oldalára.

Mária főlke

Az ország minden részéből érkezők zarándokok ehhez a nem mindennapi kegyhelyhez.

Nagybajcs

Közös múltból a jövő felé ...

Balony

„... A Bajcsi Plebánus... új csillag a magyar égen...”

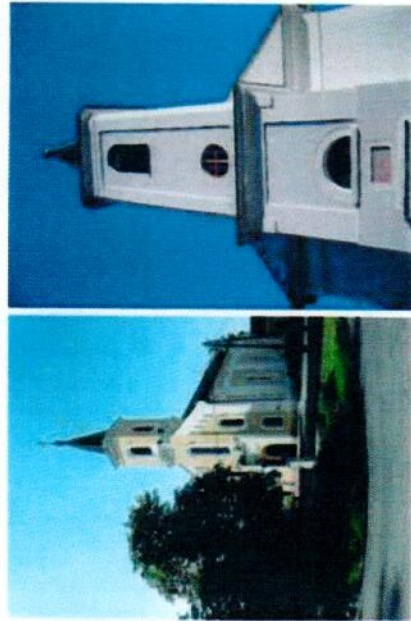
Pucz Antal (1767-1831)

Az Esztergomban született, s Pozsonyban 1790-ben pappá szentelt Pucz (Putz) Antal 1798 és 1812 között volt Nagybalajcon plébános. Innen került át a csillagközi Balonyba, ahol haláláig működött plébánosként és a Hédervári Kertlet alespereseként.

Nem csak a szószékről hirdette az igét, oktatta híveit. Már pozsonyi szeminaristaként verselgetett. Neve nagybajcsi működése idején lett országosan ismert. 1805-ben „a magyar nyelvnek állapotjáról, kimíveltetése módjáról, eszközeiről” témájú pályázaton a harmadik helyet érte el. A nyelvtújítás kora ez s Kazinczy Ferenc így értékelte Pucz jelenkezését: „Ez új csillag a magyar égen. Ha ő tüzet kap, s ragyogásnak ered...”

Nos, Kazinczy jóslata bevált. Annak ellenére, hogy pályázati munkájának nyomtatását a cenzúra megakadályozta, íráskedve megmaradt haláláig. Pályaművének fő gondolatait 1824-ben sikerült kiadnia „Ertekezés a nemzeti nyelv tökéltetésére és terjesztésére módjairól” címen. Még Nagybalajcon kezdte meg műfordítói tevékenységét is: alapvető fizikoteológiai, esztétikai munkákat tiltett át magyar nyelvre németből. A népnevelést szolgálta a babonáról írt könyve - melyben nagybajcsi „mendemondákat” is idéz - illetve a Tavasz virágok (1818), Nyári rózsák (1823) és Őszi gyümölcsök” (1827) című „Olvasó-könyv” sorozata. A tetralógia befejező, „Téli estvék” c. kötetét már nem tudta megjeleníteni, mert 1831. március 9-én visszaadta felkelt Teremtőjének. Sírját a balonyi temetőben emléktábla jelzi.

(dr. Kiss László)

Nagybalajcs

Balony

BALONY

A múlt

Csilizkőz – a Csallóközön belül kialakult kicsi újegység – a Duna bal partján. Itt található Balony, a 750 lakosú község. A hajdani győri várirtok még az 1200-as évek előtt alakult ki. Egy 1252-ben kelt oklevél Villa Bolon néven említi. Nevének további megjelölési formái: 1264-ben Balon; 1269-ben Bolum; 1786-ban Ballon; 1927ben Balon.

13. századtól a falu közvetlenül a győri káptalan birtoka. Templomának a harangozói laktak a fahuban, akiknek köteleességük volt bejárni Győrbe harangozni. IV. László király egy 1284-ben kelt adománylevelében 40 hold földet juttatott a győri püspök cséplőinek és harangozóinak. Győr templomának balonyi harangozói szolgálatuk fejében sem dézsmát, sem pedig más adót nem fizettek. Az Árpádházi királyoktól nyer kiváltságokat Hunyadi János 1453ban kelt oklevelében megerősítette. 1609. évi elzejtás az örkanonokot említi birtokosként és a XIX. század elejéig az is marad. 1727 után per keretkedett a győri püspök és a balonyiak között. A per vége az lett, hogy balonyiak a harangozói kötelezettségüket évi 100 forinttal megváltották. A 16. században Balonyt is felpereszelték a törökök, 1809-ben Napóleon hadai dúlták fel. 1848-49-es szabadságharc alatt kisebb csatározások voltak a felkelők és a császári katonái között.

A fahumak 1835-ig csak egy nádfedéles temploma volt. A mai római katolikus Sárkós Boldog Asszony templom 1835-ben épült klasszicista stílusban. A templom belső berendezése is ebből a korból származik.

Az iskola keletkezésének körülményei nem ismertek, de 1830-ban már állt. Jelenleg az iskolai

oktatás a szomszédos Csilizradványban folyik.

A 18. századig Balony környéke mocsaras, lápos terület volt, őslakossága zömében halászzal foglalkozott. Közelsége a Dunához a halászatot fő foglalkozási tevékenységgé fejlesztette ki. A halat a győri, pozsonyi- és a bécsi piacon értékesítették. A címer is bizonyítja ezt a múltat.

A jelen

A község jelenlegi területe 1607 ha. A lakosság zöme a mezőgazdaságban dolgozik, illetve nyugdíjas. 1990 óta Matus Frigyes a polgármester.

A háborúkban elhunyt hőseiknek Hősi emlékművet állítottak. Különlégek és egyediek az út mentén állított keresztjeik, szobraik.

Nagy Iván népzeneész által elkészített Erősfieni a szíveket Balony község népzenei monográfiája bemutatja a ma már ugyan nem létező, de egykor gazdag népzenei életét a településnek. Feldolgozott egykori dflőinek nevei és története, valamint Kis-Csásj Katalin a Szlovák Tudományos Akadémia egykori munkatársa által tájászó kincse is. Rendelkeznek Végő Ferenc által készített Balony történetéről szóló kézzirattal. Fellelhetők egykori vőfélyversek is, őrzik régi ételek, például a ganci receptjét.

Gazdag kulturális élet folyik ebben a közösségi térben: nyugdíjas bálók, zenés összejövetelek, író-olvasó találkozók.

A községben aktív a sportélet. A labdarúgó szakosztály mellett jelentős az asztalitenisz szakosztály tevékenysége. Ők a megyei szintű bajnokságban vesznek részt. Itt él Holocsi Krisztián ifjúsági súlyemelő Európa Bajnok is. A nagy hagyományokkal rendelkező Önkéntes Tűzoltóság különböző korszakportú csapatai a körzeti- és a járási versenyeken mindig az élvonalban végeznek.

Közös pályázataink

Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-hez benyújtott „Közös múltból a jövő felé...” című pályázat

Rába-Duna-Vág Körlátoit Felelősségi Európai Területi Társuláshoz benyújtott „Putz Antal örökségének a folytatása a kulturális élet fellendítésével a Szlovák-Magyar határmenti régióban”